

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Іноземні мови»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри іноземних мов

доц. Світлана СИМОНЕНКО

29 серпня 2022 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Латинська мова»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності **203 «Садівництво та виноградарство»**
за ОПП Садівництво та виноградарство
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет Агротехнологій та екології

2022 – 2023 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство» за ОПП Садівництво та виноградарство (на основі повної загальної середньої освіти). – Запоріжжя, ТДАТУ. – 9 с.

Розробник ст. викл. Ірина Кривонос

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 року

Завідувач кафедри іноземних мов

доц. Світлана СИМОНЕНКО

Схвалено методичною комісією навчально-наукового інституту загальноуніверситетської підготовки зі спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство» за ОПП Садівництво та виноградарство для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол № 1 від “31” серпня 2022 року

Голова, доц. Галина ТАРАНЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання (денна або заочна)	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство» (шифр і назва)	За вибором студента	
Загальна кількість годин – 90 годин	Спеціальність: 203 «Садівництво та виноградарство» (шифр і назва)	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й	2-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 3 години самостійна робота студента – 4 години	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	-
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	26 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	64 год.
		Форма контролю: <u>диференційований залік</u>	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Латинська мова»

Мета курсу – формування у студентів знань професійного словника агробіологічної термінології, вмінь та навичок читання лексичних одиниць у межах професійної тематики.

Завдання курсу – засвоєння необхідного мінімуму латинських слів; засвоєння системи латинської фонетики та граматики; набуття навичок граматичного аналізу та перекладу агробіологічних термінів.

У результаті навчання латинської мови здобувач повинен

знати: латинський алфавіт, особливості вимови голосних та приголосних, числівники, особливості латинських іменників, їх головні граматичні категорії, загальні відомості про таксономічні категорії, латинські прикметники, що таке

«біномінальні назви», назви сімейств, змістова значення латинських назв тварин та рослин, що таке «тавтоніми», уніфіковані кінцеві елементи ботанічних назв;

вміти: читати окремі слова латинською мовою, правильно вимовляючи голосні та приголосні, розрізняти довгі та короткі склади, правильно ставити наголос, перекладати числівники, називати латинські відмінки, відмінювати іменники та прикметники, узгоджувати їх, пояснювати значення біномінальних назв тварин і рослин, пояснювати кінцеві елементи ботанічних назв, розрізняти латинські назви гібридів та культурних рослин.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Латинський алфавіт. Частини мови»

Практичне заняття 1. §1-2 Коротка історія латинської мови. Латинський алфавіт. Латинські скорочення в сучасних мовах [1, с.7-10].

Практичне заняття 2. § 3-5 Правила вимови голосних та дифтонгів. Правила вимови приголосних. Транслітерація українських букв латинським алфавітом. Правила вимови буквосполучень [1, с.1-15]. Тренувальні вправи [1, с.16-24].

Практичне заняття 3. § 6-8 Довгі та короткі склади. Наголос. Визначення довготи відкритого другого складу у ботанічних термінах [1, с.25-30]. Тренувальні вправи [1, с.31-36].

Практичне заняття 4. § 9-13 Частини мови. Іменник. Граматичні категорії іменників. Відміни іменників, зведена таблиця відмінкових закінчень латинських іменників. Словникова форма іменників. Основа іменника [1, с.37-42]. Тренувальні вправи [1, с.43-45]. Лексичний мінімум [1, с.66].

Практичне заняття 5. § 14-15 Прикметник. Граматичні категорії прикметників. Узгодження прикметників з іменниками [1, с.46-50]. Тренувальні вправи [1, с.51-53]. Лексичний мінімум [1, с.66].

Практичне заняття 6. § 16. Числівник. Кількісні та порядкові числівники [1, с.53-55]. Тренувальні вправи [1, с.56]. Лексичний мінімум. Цифри [1, с.169].

Повторення вивченого матеріалу та виконання тренувальних вправ на закріплення. *Підготовка до ПМК 1.*

Змістовий модуль 2.« Інформативний зміст латинських назв рослин і тварин»

Практичне заняття 7. § 17 Історія становлення біологічної термінології та номенклатури [1, с.68-71]. Розбір слів гімну студентів [1, с.179] та етимологічного словника [1, с.107-131].

Практичне заняття 8. § 18-19 Загальні відомості про таксономічні категорії. Біномінальні назви [1, с.71-76]. Тренувальні вправи [1, с.77-78].

Практичне заняття 9. § 20 Латинські назви гібридів та культурних рослин [1, с.79-81]. Тренувальні вправи [1, с.82].

Практичне заняття 10. § 21-22 Інформативний зміст латинських назв рослин і тварин. Утворення видових епітетів рослин і тварин від географічних назв [1, с.83-85]. Тренувальні вправи [1, с.86].

Практичне заняття 11. § 23-24 Префіксація. Тавтономіми [1, с.87-92]. Тренувальні вправи [1, с.91]

Практичне заняття 12. § 25-27 Уніномінальні назви. Уніномінальні назви рослин і тварин [1, с.94-99]. Тренувальні вправи [1, с.100-102].

Практичне заняття 13. Повторення вивченого матеріалу та виконання тренувальних вправ на закріплення. *Підготовка до ПМК 2*

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість годин				балів
			лк	лаб	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. «Латинський алфавіт. Частини мови»							
1	Практичне заняття 1	§1-2 Коротка історія латинської мови. Латинський алфавіт. Латинські скорочення в сучасних мовах [1, с.7-10].	-	-	2	-	5
	Самостійна робота	Читання тренувальних вправ	-	-	-	4	0,5
2	Практичне заняття 2	§ 3-5 Правила вимови голосних та дифтонгів. Правила вимови приголосних. Транслітерація українських букв латинським алфавітом. Правила вимови буквосполучень	-	-	2	-	5
	Самостійна робота	Вивчити правила читання голосних та приголосних звуків	-	-	-	4	0,5
3	Практичне заняття 3	§ 6-8 Довгі та короткі склади. Наголос. Визначення довготи відкритого другого складу у ботанічних термінах	-	-	2	-	5
	Самостійна робота	Читання тренувальних вправ	-	-	-	4	0,5
4	Практичне заняття 4	§ 9-13 Частини мови. Іменник. Граматичні категорії іменників. Відміни іменників, зведена таблиця відмінкових закінчень латинських іменників. Словникова форма іменників.	-	-	2	-	5
	Самостійна робота	Підготовка до практичного читання	-	-	-	4	4
5	Практичне заняття 5	§ 14-15 Прикметник. Граматичні категорії прикметників. Узгодження прикметників з іменниками	-	-	2	-	5
	Самостійна робота	Підготовка до читання вправ	-	-	-	4	0,5

6	Практичне заняття 6	§ 16. Числівник. Кількісні та порядкові числівники [1, с.53-55]. Лексичний мінімум. Цифри	-	-	2	-	5
	Самостійна робота	Робота з вправами на читання	-	-	-	4	4
7-8	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	6	-
	ПМК 1	Підсумковий модульний контроль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 – 42 год.			-	-	12	30	50

Змістовий модуль 2. «Інформативний зміст латинських назв рослин і тварин»							
9	Практичне заняття 7	§ 17 Історія становлення біологічної термінології та номенклатури [1, с.68-71]. Розбір слів гімну студентів [1, с.179]	-	-	2	-	4
	Самостійна робота	Читати терміни з поясненнями	-	-	-	4	0,4
10	Практичне заняття 8	§ 18-19 Загальні відомості про таксономічні категорії. Біномінальні назви [1, с.71-76]. Тренувальні вправи	-	-	2	-	4
	Самостійна робота	Підготовка до читання вправ	-	-	-	4	0,4
11	Практичне заняття 9	§ 20 Латинські назви гібридів та культурних рослин [1, с.79-81]. Вправи	-	-	2	-	4
	Самостійна робота	Підготовка до практичного перекладу	-	-	-	4	0,4
12	Практичне заняття 10	§ 21-22 Інформативний зміст латинських назв рослин і тварин. Утворення видових епітетів рослин і тварин від географічних назв [1, с.83-85].	-	-	2	-	4
	Самостійна робота	Підготовка до читання	-	-	-	4	4
13	Практичне заняття 11	§ 23-24 Префіксація. Тавтономіми [1, с.87-92]. Тренувальні вправи	-	-	2	-	4
	Самостійна робота	Підготовка до практичного читання	-	-	-	4	0,4
14	Практичне заняття 12	§ 25-27 Уніномінальні назви. Уніномінальні назви рослин і тварин [1, с.94-99]. Тренувальні вправи	-	-	2	-	4
	Самостійна робота	Підготовка до утворення видових епітетів	-	-	-	4	4

15	Практичне заняття 13	Повторення вивченого матеріалу та виконання тренувальних вправ на закріплення.	-	-	2	-	6
	Самостійна робота	Повторення вивченого матеріалу	-	-	-	4	0,4
16-17	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2	-	-	-	6	-
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
<i>Всього за змістовий модуль 2 – 48 год.</i>			-	-	14	34	50
<i>Диференційований залік</i>							-
<i>Разом з навчальної дисципліни – 90 год.</i>					26	64	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 1

Граматичний мінімум:

Іменник. Граматичні категорії іменників
Словникова форма іменників
Основа іменника
Прикметник. Граматичні категорії прикметників
Узгодження прикметників з іменниками

Лексичний мінімум:

Сільськогосподарські рослини
Овочеві культури. Бур`яни

Продуктивні навички:

Навички читання латинських агрономічних термінів
Правильність наголосу, довготи та короткості складів
Навички узгодження прикметників з іменниками

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 2

Граматичний мінімум:

Числівник. Кількісні та порядкові числівники

Лексичний мінімум:

Птахи корисні у сільському господарстві
Комахи-шкідники
Корисні комахи та ссавці у сільському господарстві
Шкідливі гризуни

Продуктивні навички:

Вміння розрізняти назви гібридів та культурних рослин
Вміння вилучати певну інформацію з латинських назв рослин і тварин
Вміння розрізняти тавтономічні та уніомінальні назви тварин та рослин

6. Рекомендована література

Базова

1. Латинська мова: навчально-методичний посібник/ І.А. Кривонос, С.П. Шевченко. – Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2021. – 194 с.
2. Гриценко С.П., Балалаєва О.Ю. Латинська мова для студентів-агробіологів. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

Допоміжна

3. Кацман Н.Л. Латинский язык: учебник [для студ. вищ. уч. завед.] / Н.Л. Кацман, З.А.Покровская. – [6-е изд.]– М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 456 с.
4. Оленич Р.М. Латинська мова: підручник / Р.М.Оленич. – [2-е вид., випр]. - Львів: Світ, 2001. – 352 с.
5. Словарь латинских крылатых слов и выражений / Составители В. Левинский, И. Смирнов. – М.: Терра-Книжный клуб, 2003.

7. Інформаційні ресурси

1. Навчання. *Інтернет-сайт кафедри іноземних мов ТДАТУ*: веб-сайт. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/im/> (дата звернення 29.08.2022)
2. Освітній портал ТДАТУ. *Інтернет-сайт ТДАТУ*: веб-сайт. URL: <http://op.tsatu.edu.ua/> (дата звернення 27.08.2022)
3. Наукова бібліотека ТДАТУ. *Інтернет-сайт ТДАТУ*: веб-сайт. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/> (дата звернення 29.08.2022)
4. Електронні ресурси Інтернет.